

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda: Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Is. N. Sz. --- 2-28

Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 5 lej Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában	
Egész évre	1150
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	Ck 40.—
Egyes szám	3.—

1927 június 1 Szerda

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 12. szám

5687 Szíván 1

A romániai zsidókérdés a Népszövetségi Ligák berlini kongresszusán

Az utóbbi hónapokban lezajlott nemzetközi konferenciák napirendjén, amelyeket Európa különböző fővárosaiban tartottak, egyre sürűbben szerepel a nemzeti kisebbségek problémája és ezek között nem utolsó helyen a romániai zsidóság helyzete is. Mint már többször leszögeztük, ez a kérdés ugyszólván állandó napirendi témája lett az internacionális politikai világnak, anélkül, hogy a romániai zsidóság részéről ebben az irányban akár hivatalosan, akár nemhivatalosan kezdeményező lépés történt volna. Hiszen maga Colban Erich, a Népszövetség kisebbségi osztályának vezetője jelentette ki a napokban a genfi nemzetközi diákkonferencián, hogy a Népszövetség a zsidókérdésben egyetlen panaszt sem kapott Romániából, amiből ő azt a következtetést vonja le, hogy nem igazak a romániai antiszemitizmusról szóló hírek.

Nem értünk egyet Colban Erich logikai okfejtésével, aki abból a tényből, hogy a romániai zsidók nem mennek panaszkodni a Népszövetséghez, azt a következtetést vonja le, hogy Romániában nincsen antiszemitizmus. A romániai zsidók nem azért nem mentek a külföldre panaszkodni, mert a helyzetük olyan rózsás, hogy azzal tökéletesen meg vannak elégedve, hanem tisztán és kizárólag azért, mert az állam iránti lojalitásuk azt parancsolja nekik, hogy jogaikért és igazságukért itt az ország határain belül küzdenek a törvényesség eszközeivel.

A romániai zsidóságnak ez a következetes magatartása azonban nem gátolhatja meg az egyes külföldi zsidó és nem zsidó szervezeteket, hogy egy kirívó antiszemita atrocitás kapcsán időközönként szóvá ne tegyék különböző nemzetközi fórumok előtt a romániai zsidókérdést. Így a Népszövetségi Ligák Uniójának most folyó berlini kongresszusán több felszólalás is elhangzott a romániai zsidóság helyzetéről. A román Népszövetségi Liga részéről Pangrati professzor replikázott a felszólalásokra és igyekezett megvédeni Románia jóhírnevét a külföld előtt. Hogy milyen mértékben felelt meg Pangrati ennek a hivatásának, egyéni elbírálás dolga.

Mi azon a véleményen vagyunk, hogy az a mód, ahogy a bukaresti egyetem rektora igazolni igyekezett a romániai antiszemitizmust, egyáltalán nem volt alkalmas arra, hogy Románia tekintélyét növelje és az igazságosan érző külföldi közvéleményt megnyugtassa. Sőt éppen ellenkezőleg, Pangrati rektor egymásnak ellentmondó érveivel, még jobban kiélezte az amúgy is izgatott atmoszférát. Ugyanakkor, amikor a panasztevő Diesengoff, volt tel-avivi polgármester elhárítani igyekezett az antiszemitizmus vádját a román nép egyeteme felől és azt egy kicsiny agresszív csoport művének tüntette fel, Pangrati rektor és a román delegáció a konferencia egész folyamán azt igyekezett bizonyítani, hogy a romániai antiszemitizmus nemcsak érthető, de jogosult is, mert a romániai zsidóság a háboru alatt illojálisan és hazafiatlanul viselkedett. Ahelyett tehát, hogy elítélő szavakkal bélyegezte volna meg az antiszemita agitációt, amelyet a kormány — legalább eddigi nyilatkozatai szerint — igyekszik féken tartani, a delegáció minden erejét arra koncentráta, hogy bebizonyítsa, mennyire természetes és jogszerű állapot az, hogy Romániában antiszemitizmus van.

Kötvé hisszük, hogy a román delegációnak

ez a magatartása hasznos szolgálatokat tett volna az ország ügyének, annál kevésbé, mert a román kormányok eddig épen az ellenkező taktikát követték, mindannyiszor, ahányszor a külföldön a zsidókérdés szóba került. Pangrati rektor a másik hibát ott követte el, hogy ugyanakkor, amikor az antiszemitizmus jogosságát vitatta, egyben bizonyos zsidó részről elhangzott nyilatkozatokkal azt is igyekezett bebizonyítani, hogy mindentől eltekintve, Romániában nincs is antiszemitizmus, a zsidók teljesen meg vannak elégedve helyzetükkel és az

egész ügy bizonyos szovjetkörök ellenséges machinációja. Az érvelésnek ez a belső ellentmondása a konferencia valamennyi résztvevője előtt feltűnt.

Pangrati rektor és a román delegáció állásfoglalása kétszeresen fájdalmas számunkra. Fájdalmas, mint zsidóknak, hogy egy nemzetközi fórum előtt olyan méltatlan vádakkal illették bennünket, de fájdalmas, mint jó és lojális állampolgároknak is, mert tudjuk, hogy a berlini konferencián elhangzott román felszólalások nem hogy enyhítették volna, de lényegesen súlyosbították a Romániával szemben fennálló előítéleteket és éles ellentmondásokban voltak a megértésnek és türelmességnek azzal a politikájával, amelyet az összes román kormányok eddig a külföldön hirdettek.

A halottak matematikája

A bukaresti egyetem rektora szerint a csatolt érteletek kulturívója még nem érte el az Ókirályságát

Berlin, május 31. A Népszövetségi Ligák berlini kongresszusán tegnap folytatták a romániai zsidókérdésről megkezdett vitát. A vita első részét, Diesengoff volt tel-avivi polgármester és Pangrati egyetemi rektor felszólalásait követte már az Uj Kelet. Pangrati professzor beszédére, amelyben tudvalevőleg illojalitással vádolta meg Románia zsidó lakosságát, dr. Margulies Emil, a csehszlovákiai Zsidó Népszövetségi Liga főtitkára válaszolt.

Egy helytelen összehasonlítás

Dr. Margulies mindenekelőtt állást foglalt ama érvelés ellen, amellyel Pangrati professzor a romániai antiszemita kilengéseket megvédeni és igazolni igyekezett. Ez a védelem a már nagyon jól ismert vádakat sorakoztatta fel a zsidók ellen, hogy nem elég hazafiasok, hogy az ellenséggel fraternizáltak és hogy kevesen haltak meg a világháboru folyamán és ezekkel a vádakkal igyekszik igazolni az antiszemitizmust. Am azokban a statisztikai adatokban, amelyeket a romániai népszövetségi liga memorandum közöl, sok adat nem állja meg a helyét. Miért hasonlítja össze a román liga a romániai zsidó hősi halottak számát a német-zsidó el-esettek számával, holott tudvalevő, hogy Románia más körülmények között és sokkal rövidebb ideig vett részt a háboruban, mint Németország. És miért nem említi ez a statisztika ama ezrekre menő román zsidó katonákat,

akik eltűntek a háboru alatt, vagyis elesetek, csupán elhalálozásuk közelebbi körülményeit nem lehetett megállapítani. És miért nem említi a súlyosan rokkantakat és sebesülteket?

Halottak matematikája

De mire való ez az érvelés — folytatta dr. Margulies — mi célja van a halottak matematikájának. Még ha igazak is volnának ezek a szemrehányások, ama alapelvek folytán, amelyek mellett ez a gyülekezet éppen tegnap gróf Bernstorff utján hitvallomást tett, vajjon megengedhető-e, hogy egy állam az embereknek valamely csoportját törvényen kívüli állapotba helyezze és a tömeg szenvedélyének kiszolgáltatassa? A civilizált államok büntető joga még a bűnösöket is védelmében részesíti.

Egyetlen népet sem lehet a maga egyetemességében elítélni. Minden népben vannak csoportok, amelyek könnyen hívők és szívesen követnek hangzatos jelszavakat, akik könnyen csábitathatók általánosításokra és más csoportok iránti gyűlölködésre. Ez az egyik fajtája a nacionalizmusnak. A szónok azonban ismeri a nacionalizmusnak másik fajtáját is, amely nem más népek lekicsinylésében és üldözésében, hanem saját népének felemelésében látja a maga igazi célját. Ha az ifjúságot, a diákságot abban a szellemben nevelik, amellyel a romániai liga itt argumentált, akkor érthető, ha ez az ifjúság feljogosítva érzi magát azokra a kilengésekre, amelyeket itt felpanaszoltunk.

Totu és Falik

Példaképpen említi meg, hogy Pangrati professzor tegnapi beszédében Totu diákról szólva, aki tudvalevőleg antiszemita motivumokból megölte a zsidó Falik diákokat, azt mondta, hogy ez csupán elszigetelt eset és nem lehet Totuval az egész román népet azonosítani. Szembe lehetne ugyan állítani, hogy a vezető intellektuelek százai siettek Totu védelmére és hogy a merénylő diákok valóságos nemzeti hősként ünnepelték a felmentés után. Pangrati rektor beszédének további során az antiszemitizmus igazolására egy zsidónak az esetét hozta fel, aki a keresztény vallásra sértő cikket írt. Amikor tehát Toturól van szó, akkor csupán egyéni cselekedet, de ha egy zsidó ír cikket, úgy azért az egész zsidó nép felelős. Hát csak ugyan ez az igazság?

A véres sáv

A zsidó nép kétezer esztendőn át vándorolt a világban, mindig ugyanazon vádakkal illetve és ezt az utat egy véres sáv jelzi, ama érvek nyoma, amelyeket a népek megbékülésére alakult romániai Népszövetségi Liga itt

felsorakoztatott. A megértés és kiengesztelődés célja, amely felé valamennyien, akik itt egybegyűltünk, törekszünk, feltételként parancsolja nekünk, hogy mindenekelőtt a saját otthonunkban szigorú igazságossággal lépünk fel a gyűlölet és ellenségeskedés elemei ellen és hogy feltékenyen ügyeljünk arra, ne hogy az ucca szellemét ebbe a terembe átlántsáljuk. Ehhez azonban szükséges az önkritika szelleme, az igazságos kritika saját népünkkel szemben is. Ehhez pedig mindenekelőtt bátorság kell. De épen ez az előfeltétele a munkának ebben a környezetben, amelyet a megértés gondolata hozott össze.

Brutális és látens antiszemitizmus

A szónok végül kijelenti, nem helyez sulyt rá, hogy az előterjesztett határozatot, vagy bármilyen más határozatot ebben a kérdésben megszavazzanak. Megelégszik azzal, ha ez a kérdés a civilizált emberiség lelkiismeretének napirendjére kerül. Az a meggyőződése, hogy ez a gyülekezet valóban ezt a lelkiismeretet képviseli.

ENUTT VAPENGET IOL KÉSZÜL ESSEL

LUXE

RE

LCSBB OTTVEZE

knak

OL

valóságos áldás

szere. Az egyetlen

almat azonnal és tö-

ását ezer köszönő-

ábfájás, legyen az

pőffedtség, lábak

rtása után meg ne

l óriási előnye zsi-

állandó, nem igé-

e be csak egyszer

adása azonnal meg-

ihaságát, úde, friss

at vele, nem éri,

mképződésnek ele-

l és a dagadástól

el, a Pedol minden

. Egy doboz ára

Kapható minden

Készíti Csanda

üldés, 3 doboz ren-

októl ovakodjunk

ET

LYA

Pop 10

vek,

Ivasnt kell:

I-II. 510

..... 280

..... 250

..... 250

..... 320

..... 160

nyit s kitűnően

uri panzio

okkal, ezidén már

megnyílik.

külön étterem.

szolgál, előjegy-

biné, Diciosan-

let

r. mániai

kik meg-

felelő jó

orok ter-

kér ezen

ársaság

Dr. Margulies után az orosz emigránsliga képviselője: *Vichniak* professzor beszélt, aki kifejtette, hogy kétféle antiszemitizmus létezik, a brutális antiszemitizmus, amelyet az ucca csöveselke képvisel és a látnis antiszemitizmus, amely nem a törvényekben, sőt nem is nyílt törvénytelenésekben nyilvánkozik meg, hanem egy csöndes, de kitaró üldözés a közigazgatási és igazságszolgáltatási szervek útján, amelyet szociológiailag igazolni is igyekeznek s amely végeredményben az üldözött kisebbség életét elviselhetetlenné teszi. Az antiszemitizmusnak ez a második fajtája veszedelmesebb és fájdalmasabb az elsőnél. Eppen azért, mert jelen esetben egy tartós állapotról van szó, kívána-

tosnak tartja, hogy Madame Bakker van Bosse és a kisebbségek más barátai ugyanugy, ahogy Tirolba elmentek, látogassák meg Romániát is, nemcsak azért, hogy a zsidó, de a többi kisebbségek helyzetét, többek között az orosz, tanulmányozzák.

Amikor kötelező az antiszemitizmus-jelvény

Mordovi, a bulgáriai liga képviselője megállapítja, hogy a romániai zsidókat a berlini kongresszus határozatai ellenére sem egyenjogúsították a világháború befejezéséig. Megemlíti, hogy nemrég bulgáriai diákok látogatást tettek Bukarestben a román diákoknál, mely alkalommal arra kötelezték őket, hogy mellükre tűzzék az antiszemitizmus jelvényeket.

Pangrati szerint a csatolt területeken az impériumváltozás előtt sötét középkor uralkodott

Pangrati professzor szólalt fel ezután és hivatkozik Bukarest főrbírájának egy röpiratára, amelyben a romániai állapotokat teljesen megnyugtatónak és a román népet toleránsnak itéli. Hivatkozik egy másik főrbíri hasonló nyilatkozatára is és kijelenti, hogyha az ujonnan csatolt területeken az állapotok nem olyan jók, mint a régi Romániában, úgy ezt arra kell visszavezetni, hogy ezekben az országrészekben a Romániához való csatolás idején még sötét középkor uralkodott és még maig sem sikerült ezeket az országrészeket a régi királyság kulturális nivójára emelni. Honnan sugalmazzák ezt az egész agitációt Románia ellen? Az a meggyőződése, hogy itt egy szovjetkörökből származó és szovjetpénzekkel alimentált románellenes mozgalomról van szó.

Stoica védi a halottak matematikáját

Báró Adelsward, a svéd Liga képviselője annak a kívánságának ad kifejezést, hogy az egyetemes kisebbségi kérdést valóban tudományos és objektív vizsgálat tárgyává kell tenni, mert az olyan viták, amilyenek most itt elhangzottak, inkább vezethet az elidegenedéshez, mint a megértéshez.

Stoica, a román Liga másik képviselője védelmébe veszi dr. Marguliesel szemben a halottak matematikájának jogosultságát. Ism-

telten felsorolja a román memorandumban ismertett statisztikai adatokat és tovább folytatja Pangrati rektor vádjait a zsidóság ellen. Stoica felszólalását több éles közbeszólás zavarta meg.

Októberre halasztották a döntést

Befejezésül dr. Diesengoff szólalt fel és röviden replikázik a román szónokok vádjaira. Ami az illető rabbik lojális nyilatkozatait illeti, — mondotta Diesengoff, — ezeknek értéke mindenesetre lényegesen redukálódik, ha figyelembe vesszük, hogy egy másik főrbírt, aki másképen nyilatkozott, a kisenevi Zierelsohn főrbírt, szenátusi méltóságáról való lemondásra kényszerítették. Diesengoff újból felolvassa benyújtott határozati javaslatát, mely szerint a Népszövetségi Ligák Uniója annak az óhajának ad kifejezést, hogy a Népszövetség a jövőben fokozottabb mértékben ellenőrizze a békeszerződések kisebbségi klauzuláinak végrehajtását Romániában. Egyidejűleg kijelenti azonban, hogy tekintettel Madame Bakker van Bosse általános kisebbségi javaslatára, amely az októberi ülészakban kerül tárgyalás alá, nem kívánja, hogy javaslatáról a mostani ülészak döntsön, hanem kéri annak is októberre való elhalasztását. Diesengoff dr. javaslatát elfogadták.

Egyiptomban is válságosra fordult az angolok helyzete

Mussolini reflektál az egyiptomi protektorátusra. Coolidge és Herrick nagykövet szenzációs beszédei a szovjet-propagandáról

London, május 31. Minden jel arra vall, hogy Anglia belső és külső politikai életében krónikussá válik a nyugtalanság. Ma már kétségtelenül megállapítható, hogy az angol-orosz diplomáciai szakítás is ennek a nyugtalansági atmoszférának hatása alatt jött létre az angol közvélemény nagyobbik felének határozott rosszalása mellett. Angliát, illetőleg az angol imperialistákat nem annyira a bolsevista agitáció közvetlen veszélye nyugtalanítja, mint inkább a bolsevista agitáció hatása az Anglia által leigázott népek között, leginkább pedig a Kínában Angliát ért kudarcok. Ezekre a kudarcokra Litvinov jegyzőke is önelégült hangszallyal mutat rá, de maga Lloyd George a bolsevista agitáció legfőbb veszedelmét abban látja, hogy az Anglia által birtokolt területek különböző fajai között az orosz bujtogatásnak kitűnő talaja van s az ébredő nemzeti és faji öntudatok egyre inkább alkalmasak lesznek ezen izgatások megszívlelésére.

Egyiptom mozgolódik

Lloyd George érvelését most egy újabb esemény is igazolja: az egyiptomi mozgolódás, amely egyre inkább gyakoribbá lesz s

a jelek szerint Angliának a legnagyobb erőfeszítést kell tennie máris ahhoz, hogy ideig-óráig elnyomhassa a kítórfélelben lévő egyiptomi lázadást.

A „Westminster Gazette“ tegnapi száma feltűnő cikkben leplezi le a legutóbbi egyiptomi mozgolódás kulisszatitkait. A lap szerint az angol flotta legutóbbi tüntetését, amelyet ez a mozgolódás tett éppen szükségessé, az egyiptomi és az olasz kormány kölcsönös diplomácia lépése előzte meg. Mikor annak idején Chamberlain Rómában békeltető szin-

dékkal kísérletezett közbelépni az albán-olasz konfliktusban, állítólag ajánlatot tett Mussolininak, hogy ha

Olaszország lemond a Balkánon való terjeszkedéséről, ennek ellenében kárpótlást kaphatna a Földközi Tengeren.

Chamberlain erre a kijelentésére Mussolini felvetette azt a tervét,

hogy Anglia engedje át Olaszországnak kardsapástalanul Egyiptom protektorátusát, melyről Anglia különben is lemondani szándékozik.

Ezzel egyidejűleg hangzott el Mussolini szájáról az a kijelentés, hogy Anglia az albán-ügyben meg lehetne érdektelen.

Amerika is fellép a szovjet ellen

Washington, május 31. Az angol-orosz diplomáciai viszony megszakításának visszhangjaként lehet tekinteni azt a beszédet is, amelyet Coolidge elnök tegnap az arlingtoni hősök emlékünnepeán mondott az Unió külpolitikájáról. Coolidge kijelentette, hogy Amerika azt akarja, hogy a többi nemzethez való viszonya igazságos, becsületes és nyugodt legyen, de ennek ellenére katonailag felkészülten kell állania az Uniónak.

— Ha országunk olyan embereknek válnék gyülekező helyévé, — mondotta — akik a fennálló rend és munkát kedvelő népként ellenében bírányokat, erőszakosságokat követnének el, akkor önfenntartásunk érdekében meg kellene változtatnunk az alkotmányt, hogy a szembélyes szabadsággal való visszaélést korlátozzuk.

Politikai körökben Coolidge beszédének ezen

zárószavai nagy feltűnést keltek, amelyből arra következtetnek, hogy az Unió is készül a szovjetek féktelen agitációjának megfékezésére. Egyes körök összefüggést látnak abban, hogy Coolidge Amerikában Harrick amerikai nagykövet pedig Párisban egyszerre foglalkoztak az orosz propaganda ügyével.

Kanada felmondja az orosz szerződést

Ottava, május 31. A kanadai miniszterelnök értesítette az orosz szovjetkormány képviselőjét, hogy a kanadai kormány végleg felmondja az Oroszországgal kötött kereskedelmi szerződést és megszünteti az oroszok kanadai privilégiumait. A kanadai kormány ez az elhatározása természetesen teljesen londoni utasításra történt, mert Kanada brit impérium, amelynek kormánya teljesen londoni utasítás szerint dolgozik.

Lloyd George cikke az orosz-angol szakításról

Lloyd George hosszabb cikkben foglalkozik az orosz-angol diplomáciai szakítás ügyével és mindjárt cikke elején azt a megállapítást teszi, hogy a kormány lépése elhamarkodott volt, nemcsak gazdasági, hanem politikai vonatkozásban is. Addig, míg az oroszok Angliában voltak — állapítja meg — ellenőrizni lehetett működésüket, most azonban a világ minden táján kísérletet fognak tenni arra, hogy az angol érdekeket nyíltan megtámadják. Annál is inkább, mert az angol birodalomnak vannak olyan alakulatai, ahol az oroszoknak rendkívüli könnyű az angol érdekek ellen agitálni.

Angliára nézve ez annál is inkább veszedelmesebb jár, mert helyzete lényegesen különbözik Amerikától, ahol a bolsevizmusnak azért nincs talaja, mert ott magasak a munkabérek, a bolsevizmus számára pedig a legjobb agitációs eszköz a nélkü-

Szépség

a legdrágább kincse minden nőnek. A szépség ápolása megőrzi az ifúságot, kívánatossá tesz és szerencsét hoz.

Az Elida Ideal szappan a bőrcsodaszépség egészséges szint ad és megóvja fiatalos rugalmasságát.

Tisztább, enyhébb és sokkal kellemesebb illatu.

ELIDA
IDEAL-SZAPPAN

Utolsó maradékig illato

lőzés, a szegénység, semmiféle idegen nyelv, ezzel szemben Angliában heterogén és egy felett uralkodik, amely számára a legjobb próbatétel, hogy az orosz területeken fogják, mo elkezdeni működésüket

Az sem titok, — hogy a kormány mérszervatív párt mérsékelte, hogy a kormánynak vinni a dolgot, elég néhány tagját utasított — Bizonyos, hog

A kormány

Az „Indreptarea a „Viitorul“ nek

(Bucuresti-Bukarest tudósítójától.) A főmennyváltások láz helyiségekben egym miniszterelnökségen telefon, érdeklődők adják a kilincset. A felzavarta a küszöb A liberális párthive a „Bucuresti“ ugyana hívták össze a párt Luput is.

Voltaképen mag pártok vezetői sine mi történik a kulis

Az „Ind

Bucuresti-Bukarest los „Indreptarea“ mány???” a követ „Napok óta egy sérül irnak a lapok hiányában fantáziá denféle kombináció kozásokról beszél két jellemző szemp hogy egy megegye közös akarata szük mányal igen sok zandó. Ezért több a lapoknak, mert való, amelyeket k oldani.

A másik jellem a kérdés mir amikor a liber nak és sohase

A liberálisok korm problémák voltak egy nemzeti kor volna. Ezzel szem ma nincs sem amely igazoln

amiképen nem vo amikor szintén ily sok, hogy uralom

A „Viitorul“ zöl ezzel a cim mennyi politikai liberális pártlap e hogy

a nemzeti kor szükséges, ho zött létrehozz a holnapi idő ellena

A „Politika“ Averescu és Brat Sajt

A kormány c az ellenzéki lapo

ettek, amelyből arra is készül a szovjetek zésére. Egyes körök Coolidge Ameriká- gvet pedig Párisban propaganda ügyével.

Az orosz szerződés

adai miniszterelnök kormány képviselőjét, végleg felmondja az edelmi szerződést és ai privilégiumait. A atározása természet- történt, mert Ka- kormánya teljesen ik.

Keke az orosz- ból

ekben foglalkozik az s ügyével és mindjárt st teszi, hogy a kor- t, nemcsak gazdasági, is. Addig, míg az - állapítja meg - et, most azonban a fognak tenni arra, tiltan megátadják. ol birodalomnak van- oroszoknak rendkívü- ellen agitálni. s inkább veszedelem- esen különbözik Ame- k azért nincs talaja, rek, a bolsevizmus cións eszköz a nélkül-

appan a bőrnét s megóvja fiatalos ságát.

sokkal kellemesebb

DA ZAPPAN

kdig illaroz

lkezés, a szegénység, a faji elnyomás. Amerika semmiféle idegen nyelvtérület felett nem rendelkezik, ezzel szemben Anglia fajra, színre, felfogásra nézve heterogén és egymással divergens tömegek felett uralkodik, amely tény az orosz bujtogatás számára a legjobb propaganda-anyag. Kétségtelen tehát, hogy az orosz bujtogatók ezeken a „kedvező“ területeken fogják, most már minden regard nélkül elkezdni működésüket.

Az sem titok, — állapítja meg Lloyd George, hogy a kormány mérsékelt tagjai s az egész konzervatív párt mérsékeltjei azt a felfogást vallják, hogy a kormánynak nem kellett volna a szakításig várni a dolgot, elég lett volna, ha csak az „Arcos“ néhány tagját utasították volna.

— Bizonyos, hogy Anglia konkurrencsei csak

örülhetnek a szakításnak. Franciaországról még nem lehet tudni, hogy meg fogja-e szakítani a diplomáciai viszonyt Oroszországgal. A német sajtóban megoszlanak a vélemények a szakítást illetően; ennek ellenére azonban bizonyos, hogy Németország csak nyerhet az ügyön, mert az orosz kormány, amely az orosz szociális gazdasági rendszer folytán a legnagyobb vásárló, minden megrendelését, amelyet eddig Angliánál tett, ezentúl Németországnak fogja adni. És az is bizonyos, hogy Amerika is csak profitálhat a szakítás folytán. Általában az angol közvéleményben egyre inkább gyökeret ver az a felfogás, hogy a kormány meggondolás nélkül, elhamarkodva cselekedett, amikor a diplomáciai viszonyt megszakította Oroszországgal.

A kormány lapja liberális manővernek nevezi a nemzeti kormány gondolatát

Az „Indreptarea“ szerint semmi szükség sincs az összes erők egyesítésére, míg a „Viitorul“ nehéz időkről ír. Maniu Gyula távirali hívásra Bukarestbe utazott

(Bucuresti-Bukarest, május 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A főváros politikai élete a kormányváltozások lázas izgalmaiban él. A párt helyiségekben egymást érik a tanácskozások, a miniszterelnökségen szünet nélkül csezenget a telefon, érdeklődők, politikusok, egymásnak adják a kilíneset. Az egész főváros nyugalmát felzavarta a küszöbön álló események izgalma. A liberális pártívek ma újabb tanácskozásra ültek össze, ugyanakkor azonban megbeszélésre hívták össze a pártvezéreket, Maniut, Jorgát és Luput is.

Liberális sakkhuzás?

Voltaképpen maguk az ellenzéki politikai pártok vezetői sincsenek tisztában azzal, hogy mi történik a kulisszák mögött. Igen erősen

Az „Indreptarea“ cáfol, a „Viitorul“ megerősít

Bucuresti-Bukarest, május 31. A félhivatalos „Indreptarea“ e címmel: „Nemzeti kormány??“ a következőket írja:

„Napok óta egy nemzeti kormány létesítéséről írnak a lapok, amelyek konkrét adatok hiányában fantáziájukhoz folyamodnak és mindenféle kombinációból, demarsokról és tanácskozásokról beszélnek. Számunkra ez a kérdés két jellemző szempontot tár fel: az egyik az, hogy egy megegyezéshez legalább kettőnek a közös akarata szükséges és egy nemzeti kormánnyal igen sok akarat volna összhangba hozandó. Ezért több okosságot ajánlunk azoknak a lapoknak, mert ez a kérdés nem azok közül való, amelyeket kézdörzsölésekkel lehet megoldani.

A másik jellemző szempont az, hogy ez a kérdés mindig akkor jelenik meg, amikor a liberálisok ellenzékben vannak és sohasem akkor, amikor kormányoznak.

A liberálisok kormányzása idején igen súlyos problémák voltak napirenden, anélkül, hogy egy nemzeti kormány kérdését felvetették volna. Ezzel szemben

ma nincs semmilyen olyan esemény, amely igazolná a sietséget és az alar- mot,

amiképpen nem volt másképp 1922. év elején sem, amikor szintén ilyesmit rebesgettek a liberálisok, hogy uralomra juthassanak.

A „Viitorul“ ezzel szemben vezércikkét közöl ezzel a címmel: „Miért szükséges valamennyi politikai párt együttműködése?“ A liberális pártlap erre a kérdésre azzal válaszol, hogy

a nemzeti kormány létesítése azonnal szükséges, hogy a politikai pártok között létrehozzon egy egységet, amely a holnapi idők viharával szemben is ellenállóképes legyen.

A „Politika“ megcáfolja azt a hirt, hogy Averescu és Bratianu találkoztak egymással.

Sajtóhangok a nemzeti kormányról

A kormány cáfoló nyilatkozatával szemben az ellenzéki lapok továbbra is fentartják érte-

tartja magát az a hír, ami egyébként Averescu forrásból ered, hogy az egész akció Bratianu Jonel manőverje, aki elhatározta, hogy mindenáron kormányra kerül.

Maniu Gyulát Szilágysomlyón érte a bukaresti események híre. A nemzeti párt vezére különböző oldalakról mintegy husz táviratot kapott, amelyekben párthívei és politikai barátai

felkérlik, jöjjön haladéktalanul Bukarestbe.

De hír szerint táviratot kapott Maniu Gyula Averescu tábornoktól, sőt a kabinetirodától is. Maniu az esti expresszsel Kolozsváron keresztül közvetlen környezetének kíséretében Bukarestbe utazott.

Jorgához és Lupuhoz is, akik az adott pillanatban nem tartózkodtak a fővárosban.

Bratianu Jonel röviddel a telefonértesítés vétele után a fővárosba utazott és tegnap délelőtt 10 óra- kor bizalmas megbeszélésre hívta össze a párt vezetőit. A „Cuvantul“ jelentése szerint liberális körökben meg vannak győződve arról, hogy

az Averescu kormány napjai meg vannak számlálva és hogy a párt-kormány az adott kül- és belpolitikai körülmények között nem tarthatja magát.

Bukaresti lapjelentések szerint viszont Averescu tábornok liberális sugalmazás eredményeképpen tulajdonítja az uralkodó újabb intervencióját. Averescu tábornok mindent elkövetett eddig, hogy a pártkormányt uralmon tartsa és a „Cuvantul“ szerint

a miniszterelnök továbbra is meg szeretné tartani kormánya pozícióját, esetleg a nemzeti parasztpárt bevonásával.

Más verziók szerint viszont a miniszterelnök is a nemzeti kormány megalakítása mellett döntött,

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen
biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdös-patak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és elliátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta tér- és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig
Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Elő- jegyzéseket felfogad: **bizusai fürdőigazgatóság.** Posta: Ileanda-Mare

de annak elnökségét magának szeretné megtartani, vagy pedig legvégső esetben a szenátus elnökének, egy semleges személynek, az erre a posztra már többször kiszemelt Coanda tábornoknak adná át.

A nemzeti parasztpárt vezetőinek többsége a nemzeti kormány megalakítása mellett van. Egyedül Mihalache helyezkedett arra az álláspontra, hogy a nemzeti kormány terve a liberális-avereskanus küzdelem egy újabb fázisa, amelyet a nemzeti parasztpártnak teljes semlegességgel kell végignéznie és

kedvezőbb alkalmat kell várnia, hogy kormányra juthasson.

Mihalache felfogásának azonban a „Dimineata“ jelentése szerint igen kevés híve van a pártban.

A „Cuvantul“ szerint úgy bel-, mint külpolitikai konsziderációk váltottak ki a koncentrációs kormány szükségességének gondolatát. Többek között — írja a lap — külföldi politikai körökben mély benyomást gyakorolt az néhány nap előtt a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslat, amely Averescu tábornoknak vezénylő tábornoki jogokat biztosított volna.

A külföld a javaslatban egy diktatura kezdetét látta ugyanis...

Ma döntenek a nemzeti kormányról

Az „Universul“ szerint ma döntenek a nemzeti kormány sorsa felől, mert az összes pártvezérek felhívást kaptak állásponjtuk kifejtésére. Az „Universul“ a különböző verziók alapján valószínűnek tartja, hogy az új kormányt Hiotu jelenlegi udvari miniszter vagy Presan tábornok fogja megalakítani, de bizonyosra vehető, hogy sem Bratianu Jonel, sem pedig Averescu tábornok nem lépnek be a nemzeti kormányba. Az „Universul“ még megjegyzi, hogy a nemzeti egység kormányának eszméjét valamennyi párt kedvezően fogadta és ezért megvalósítása lehetségesnek látszik.

Más körökben már kész kormánylistát is kolportálnak a következőképpen:

- Miniszterelnök: Presan tábornok.
- Belügyminiszter: Bratianu Jonel.
- Hadügyminiszter: Averescu tábornok.
- Igazságügyminiszter: Maniu.
- Közügyminiszter: Jorga professzor.
- Pénzügyminiszter: Bratianu Vintila.
- Közlekedésügyi miniszter: Valeanu, a jelenlegi miniszter.
- Földmivélség: Mihalache.
- Kereskedelemügy: Madgearu.
- Közügyminiszter: Vaida-Voivod.
- Munkaügy: Lupu.

A többi tárcákra vonatkozólag még állítólag tárgyalások folynak, ugyszintén az államtitkári, illetve segédminiszteri méltóságokra is. Azt azonban már névszerint tudják, hogy a belügyminiszteri államtitkárok Tatarescu és Franasovici, a hadügyiek pedig Coanda és Vaitoianu lesznek.

Kiadó szép üzlethelyiség
Malom-utca 8. Ugyanott villanyerőre berendezett hentesárugyár és mézszárszékberendezés eladó. Értekezhetni a háztulajdonosnál

Hölgyeim kalap-ujdonságok
MOSKOVITS-salonba
Megérkeztek a legszebb tavaszi kalapok
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 3 sz. (Wesselényi u.)
Hátul az udvarban. Átalakítások legizlésebben olcsón készülnek

IRÓK ÉS IRÁSOK

Schnitzler új könyve

Der Geist im Wort und der Geist in der Tat (Berlin 1927)

Schnitzler új könyve nem regény és nem dráma. Nem is novella. A bécsi lélek finom remegéseinek költője egy csöppterjedelmű könyvecskében most mint mélyen látó gondolkodó mutatkozik be. A könyvecskét magát Schnitzler „megközelítő megjegyzéseknek” nevezi s a könyvecske tárgya meglehetősen bölcséleti jellegű. Az elenyedő szív és az alkonyati lobogások költője ebben a kis könyvében elhagyja a regényíró és novellista álláspontját. Beszűnteti az emberek közti bolygást. S ha eddig az a céllal járt, hogy világtérzésének és emberi személyiségének színes üvegén át a saját elvei szerint újraformálja az életet, — most magasabbra száll, — az emberek fölé és keresi azokat az örök-érvényű kategóriákat, melyekbe a számtalan fajta lelki összetételű és természetű ember elosztható. Az emberi szellem típusai után kutat, hogy modern műszóval éljünk: *charakterológiát* ír; a lélek eddigi költői elemzője az ember lelki rezdüléseinek tarka sokféleségét bölcséleti formulákba próbálja kifejezni...

Sajátos tünet... Egy gazdag és állandóan széles duzzadással áradó teremtés után Schnitzler kevésnek érzi mindazt, amit írásaiban az emberről elmondott s a költői képek, lírák és színek helyett a bölcséleti absztrakciók felé nyúl. Ebben van valami, ami mint hajlandóság goethei-vonásnak nevezhető. De egyéb is. Az igazi bécsi írók természetének egy alapvonása. Bécs a pszichoanalízis, általában a pszichológiai látás elmélyítésének a házája. A bécsi írók, csak egy Hoffmannsthalra vagy egy Richard Beer-Hoffmannra kell hivatkozni, emberlátásukat, emberábrázolásukat mindig alátámasztották egy univerzális szélességű és bölcséleti tájak felé mutató pszichologizmussal... Schnitzler kis könyve ezért a hosszú teremtői lélekboncolgatások után úgy hat, mint az emberi lélek kiskútja, bölcséleti, pszichológiai poetikaként, mely tudományosan igazolja azt a látást, mely írásaiban uralgó volt...

A könyvecske nagyon érdekes... nagyon világos és nagyon tenulós... Schnitzler számára az emberi szellem, és így maga az emberi szereplés is, kétféleképpen nyilvánul meg: Szóban és cselekedetben. Az Igeben és a Tettben. Ez a két nyilvánulás élesen szembeálló és külön külön területeket jelent. Mind a két nyilvánulásnak van egy isteni, pozitív és van egy ördögi, negatív oldala, melyek között, úgy a pozitív mint a negatív irányban, a különböző emberi típusok foglalnak helyet. A sokféle ember Schnitzler látásában tehát egy dualisztikus alapon meglehetősen sematikus osztályozást nyer. Az Ige pozitív, isteni oldalára helyezi Schnitzler a papot, a filozófust, az államférfit és a történetírót, a költőt és ezt az ember-típust, amelyik a legközelebb került istenhez, — a profétát. Az ördögi, negatív oldalán az elébbi szellemi konstitúcióknak megfelelő a csuhás, a szofista, a politikus, a zsurnaliszta, az írodalmár s aki az ördögi lényegéhez legközelebb áll, a bünszerző alattomos. — Hasonló elosztásban foglalja össze Schnitzler a cselekedet, a tett emberit is. Ebben a kategóriában a pozitív, isteni oldalán vannak a felfedező, a matematikus, a vezető, a természettudós, (tehát az orvos is) a hősök és ismét, isten közelében, a proféta. A cselekvés, a tett színvonalán ördögi a lélekösztétele a kalandornak, a spekulánsnak, a diktátornak és a szélhámosnak. Az elvi lényeghez, a tiszta ördögéhez ismét legközelebb áll az alattomos bűnöző...

Mindezek a lelki konstitúciók Schnitzler felfogása szerint születésbeli, egységes és változatlan tulajdonságok s mint ilyenek az emberi személyiségnek legmélyebb és leglényegesebb elemeit tartalmazzák. Ezek a meghatározások tehát nem vonatkoznak az ember hivatásbeli, vagy pedig tehetségi milyenségére. Ezek az osztályok az emberi személyiségnek, léleknek és szellemnek legvégső magvai. Ezek a különböző osztályok az ember *őstípusai*. A személyiségnek Schnitzler szerint tehát nem a tehetség-erő s nem is a hivatásbeli formátum adja meg a végső jellegét, karakterét, hanem a fenti őstípusokhoz való viszonyulása. Az emberi személyiség, bármelyikünké, sohasem tudja megtárgyalni azt az eredendő törvényt, mely egyikéhez ez őstípusoknak fűzi...

A könyvecske a nagy íróra valló plaszticitással

jellemzi azután az egyes őstípusokat. Elsősorban a két nagy ellentétet, a pozitív és negatív oldalt, melyek között a típusok mozognak. A pozitív oldalon állók (mindkét osztályban) magányosok, de beágyaltak egy tiszta rendben. A negatív viszont társas, de társassága elhagyatott. A pozitív típus kész mindenkor életét áldozni a műért, amin dolgozik, a negatív viszont a művel való minden etikai közösségérzés nélkül cselekszik...

A különböző típusok jegyei természetesen az élő emberi személyiségben keverednek. A típusok csak nagyritkán mutatkoznak abszolút tisztaságban. A pozitív típusokat így pl. sokszor megcsapja az ördögi szellem szele, nem pillanatnyilag, hanem belső lényegében... A pap sokszor mint csuhás mutatkozik... És hasonlók.

Természetesen sok ellenvetést lehetne nem csupán megkövetelni Schnitzler könyvecskéjével szemben. Hogy hiányos. Pl.: van az emberi személyiségnek egy alakos típusa, — a színész. Vagy:

nem mindegyik őstípus van a saját osztályába' helyezve. Az államférfi pl. inkább a tett, mint az ige embere, — illetve van a típusoknak egy sora, kikben a cselekvés és a szó mintegy interferenciába van... Vagy: nagyon szigorú Schnitzler az írodalmárral és a zsurnalisztával szemben... (nyilván a tapasztalatai rosszak!) Nagyon közeli viszonyba helyezi őket az ördögivel. Ezekre sokkal jobban illene az *ironikusok* típus-jegye... S még egy megjegyzésünk volna. Az emberi személyiségnek ez a karakteriológiai tagolása nagyon férfias, sőt kizárólag csak a férfi-principiumokra van tekintettel. Ezen a ponton is csak egy férfi-nő principiumokat interferenciába hozó kiindulás tisztázhat „megközelítőben”.

A könyvecske azonban mégis mély és nemes-élvezetű olvasmány, mely sok szép és etikus gondolatot ébreszt. Mindenképp jellemző terméke a mai írodalmi, illetve esztétikai kulturának.

Gaál Gábor

Bethlen István a Habsburg-család tagjainak részvétele miatt visszavonta a budapesti cseh követ meghívását dinerjére

Diplomáciai bonyodalom a sértés miatt

Prága, május 31. A „Narodni Listi” szerint Pallert, Csehszlovákia budapesti követét Bethlen magyar miniszterelnök súlyosan megsértette. Ugyanis Pallert meghívást kapott más diplomatákkal együtt a miniszterelnök dinerjére, a diner délelőttjén azonban Bethlen titkára értesítette a cseh követet, hogy ne vegyen részt az ebéden, mert a Habsburg-család több tagja is megjelenik azon, akik számára a csehszlovák követ részvétele kellemetlen lenne. A lap szerint ezt a sértést a Habsburg-család tagjai Bethlen támogatásával követték el és kérdezi a kormányt, hajlandó-e represszáliákkal élni és visszahívni budapesti követét.

Bukarest mellett lezuhant egy prágai repülőgépgyári igazgató

A gyárigazgató meghalt, a pilóta súlyosan megsebesült

(Bucuresti-Bukarest, május 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután 11 órakor a főváros közelében borzalmas repülőszerencsétlenség történt, amely emberáldozatot követelt magának. Délelőtt 11 óra előtt néhány perccel indult el a repülőtérről Konstanca felé egy csehszlovákiai repülőgép, amelyben Kinsky prágai repülőgépgyári igazgató és Vaclav Bican pilóta ültek. Alig hagyta el a gép a fővárost, a 9. számú örház előtt eddig még ki nem derített ok folytán

a gép elveszítette egyensúlyát és 200 méter magasságból szerűletes sebességgel lezuhant.

A zuhanás következtében Kinsky igazgató koponyacsonttörést szenvedett, teste a felismerhetetlen iségig összeroncslódott. Azonnal kiszendítették. A pilóta fején és jobb lábán szenvedett súlyos természetű sérüléseket. Reménytelen állapotban szállították be a bukaresti katonai kórházba.

A szerencsétlenség színhelyén a kora délutáni órákban Rudeanu tábornok vezetése mellett bizottság jelent meg, hogy a katasztrófa okát megállapítsa. Konstatálták, hogy a motor ép volt és így a szerencsétlenség okának nem tudnak magyarázatot adni.

Revízió alá veszik a kolozsvári népszámlálási eredményeket

(Cluj-Kolozsvár, május 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári népszámlálás eredményét illetően a legváltozatosabb hírek kerültek forgalomba az utóbbi napokban. A népszámlálás adatainak feldolgozását ismeretesen szombat este befejezte a delegált bizottság és az aktákat leküldte a belügyminisztériumba. Ugy a népszámlálás kolozsvári irányítója: Ivan tanácsos, mint a város vezetője, minden felvilágosítás adásától mereven elzárkóztak, egy belügyminisztériumi rendeletre hivatkozva, amely megtiltotta az eredmények publikálását.

Ennek ellenére egyes lapok ma azt a hírt közölték, hogy Kolozsvárnak a népszámlálás adatai szerint 80.000 lakosa volna, más forrás szerint 86.000. Ezeket a híreket hivatalos helyen nem erősítették meg. Ezzel szemben

beavatott helyről nyert értesülésünk szerint Kolozsvár lakossága a népszámlálás adatai szerint is megközelíti a 100.000-et. A városházán ezt a számot is alacsonynak tartják, mert köztudomású, hogy Kolozsvár lakosságának száma jóval meghaladja a százezeret.

Illetékes helyen annak tulajdonítják be a váratlan eredményt, hogy különösen a perifériákon nem a kellő gondossággal töltötték ki az ivateket. Ezért a város vezetősége elhatározta, hogy ellenőrizni fogja a népszámlálási ivateket és a külvárosokban szigorú kontrollt fognak gyakorolni a bevallott adatok fölött. A város ugyanis el van készülve arra, hogy a belügyminisztérium nem fogja approbálni a beküldött eredményeket.

Mozgószínházak műsora szerdán, június 1-én:

SELECT-MOZGÓ

Utolsó nap

Utolsó nap

Szeretlek

Szentimentális szerelmi dráma, a főszerepben Liane Haid, A. Fryland, L. Pavanelli.

Holnap: Newyork éjjeli élete. Eöszerepben Rod la Reque és Dorothy Gish

URANIA-MOZGÓ

Ma utoljára

Ma utoljára

A vaskezü ember

Goethe után

Holnap: Álszemérem. Sexuális film

Az Uj Kelet az egyetemes napilap szerkesztők: Giszka Felelős szerkesztő: Az Uj Kelet cikkeinek megjelölésével

A m

56

19

— Lepadatu, v linben. Berlinből j man pénzügyminiszter tárgyalást folytatott terrel, azután me közásait.

— Országszeri nek a hősök na áldozócsüörtörtökön ün hősök napját, amelye egyesület állította a kolozsvári ünnepeknek folyni: Délelőtt 8 ór istentisztelet lesz a h 9-ig az összes iskolák Fűtérén fog gyülekezni jelölt helyeken. Negy összes énekkarok k Királyhimmuszt, azutá hősök temetője felé a cel Mare-téren és a sorrendben: lovasrend kordon, a koszoruk, a egyház énekkara, a k diplomáciai testület, a különböző egyesületek és énekkarral és a k iskolák, egyesületek és rendőrprefektúra és té helyüket, majd a gör fog celebrálni. A gyás kulturegyesület és a fog beszédet mondani egyház képviselője vál menet lesz. A hősök üzletek zárva lesznek, egész nap nem dolgoz lobogózni. Délelőtt 10 dergic minden forgalom

— Uj alkotmán ban. Athénból jelen fejezte az új alkotm törvényt meg ma ki

— Lindberg rep hajóra szállítják és donból jelentik: Lin bejelentés nélkül e mouthba, ahol repül pedóhajóra fogják sz Államokba viszi viss Buckingham-palotába a katonai aviatikai k

— Véres ver emigránsok között A hősi halottak em véres összeütközés fascista és antifascist tolongásban két fasd tettesek elmenekültek

— Ujabb letarto nikai panama ügyé A klinikai szénpana szakán át tartó kihál vidéki Gazdasági és társasági igazgatóját, ték. Ma tisztázzák dolgokat.

Asztal

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági községi napilapja.
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Erő.
 Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napról

— **Lepadatu, volt pénzügyminiszter Berlinben.** Berlinből jelentik: Lepadatu volt román pénzügyminiszter tegnap ideérkezett. Ma tárgyalást folytatott Stresemann külügyminiszterrel, azután megkezdte pénzügyi tanácskozásait.

— **Országszerzte nagy ünnepek lesznek a hősök napján.** Junius 2-án, román áldozósütemények napján a hősök napját, amelynek programját a „Hősök Sirja” egyesület állította össze. Ennek megfelelően a kolozsvári ünnepek a következőképpen fognak lefolyni: Délután 8 órakor az összes templomokban istentisztelet lesz a hősök emlékeztetőre, föl 9-től 9-ig az összes iskolák, hatóságok és a helyőrség a Főtéren fog gyülekezni a rendőrprefektúra által kijelölt helyeken. Negyedtízóra a katonazenekar az összes énekarok közreműködésével eljátsza a Királyhimnuszt, azután megindul a processzió a hősök temetője felé a Mária királyné-utcán, Stefan cel Mare-téren és a Feleki-uton át a következő sorrendben: lovasrendőrkordon, gyalogos csendőrkordon, a koszoruk, a katonazenekar, a görögkeleti egyház énekkara, a klérus, a hatóságok fejei és a diplomáciai testület, a tisztikar, a hatóságok, a különböző egyesületek és iskolák zászlókkal, zenés énekkarral és a katonaság. A temetőnél az iskolák, egyesületek és a hadsereg elfoglalják a rendőrprefektúra és tőrpáncsnokság által kijelölt helyeket, majd a görögkeleti egyház emlékmisést fog celebrálni. A gyászmise után a hadsereg, egyik kulturregységet és a kisebbségek reprezentánsa fog beszédet mondani, amelyekre a görögkeleti egyház képviselője válaszol. Este 9 órakor fáklyásmenet lesz. A hősök napja alkalmából az összes üzletek zárva lesznek, a köz- és magánintézmények egész nap nem dolgoznak. A házakat fel kell bobogózni. Délután 10 óra 30 perckor 10 óra 40 percig minden forgalom 10 percre megáll.

— **Uj alkotmánytervezés Görögországban.** Athénből jelentik: A görög kamara befejezte az új alkotmány megszavazását. Az új törvényt még ma kihirdetik.

— **Lindberg repülőgépet egy torpedóhajóra szállítják és Amerikába viszik.** Londonból jelentik: Lindberg ma reggel előzetes bejelentés nélkül elrepült Londonból Portsmouthba, ahol repülőgépet egy amerikai torpedóhajóra fogják szállítani, amely az Egyesült-Államokba viszi vissza. A király Lindberget a Buckingham-palotában kihallgatáson fogadta és a katonai aviatikai keressettel tüntette ki.

— **Véres verekedés amerikai olasz emigránsok között.** Newyorkból jelentik: A hósi halottak emléknappján az ocean több véres összeütközés volt az olasz emigránsok fasiszta és antifasiszta frakciói között. A nagy tolongásban két fasisztát törrel leszúrtak. A tettesek elmenekültek.

— **Ujabb letartóztatás a budapesti klinikai panama ügyében.** Budapestről jelentik: A klinikai szénpanama ügyében egy egész éjszakán át tartó kihallgatás után az Esztergom-vidéki Gazdasági és Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatóját, Stern Jenőt őrizetbe vették. Ma tisztázzák a részvénytársaság költői dolgokat.

Két francia repülő ma indul utnak, hogy megdöntse Lindberg rekordját

Egy japán repülő a Csendes-óceán átrepülésére indul

Páris, május 31. Coste és Rignot francia repülők ma startolnak Le Bourgetben, hogy Európán, Oroszországon, Szibérián és a Bajkál-tavon keresztül repülve megdöntsék Lindberg rekordját. Ando japán repülő legközelebb Tokió és Seattle között 6871 kilométeres uton akarja átrepülni a Csendes-óceánt.

Masaryk elnök Középeurópa konszolidálását üzte ki az ország első feladataként

(Prága, május 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délelőtt a prágai vár fogadótermében megjelentek az összes Csehszlovákiába akkreditált diplomaták, hogy kormányaik és a saját nevükben Masaryk elnök előtt — újra való megválasztása alkalmával — szerezsek kivánságukat fejezzék ki. A diplomáciai misszió szónoka báró Loewen svéd követ volt, akinek beszédére Masaryk elnök többek között ezeket válaszolta:
 — A jövő évben köztársaságunk fennállásának tizedik évfordulóját fogjuk ünnepelni. Népünk az elmúlt évek alatt kemény, kitartó munkával igyekezett a köztársaság kereteit úgy kitölteni, hogy nemcsak a nagy háború következményeit tüntette el, hanem nyugodalmas és boldog egzisztenciájának jövőjét is biztosította. Mialatt konszolidálódnak és ügyeink rendezésére törekszünk, mialatt polgáraink

nak nyugalmat és fejlődést biztosítunk, még egy föladatra vállalkoztunk. Hozzá akarunk járulni Középeurópa konszolidálásához, mert a sors ezt is kijelölte számunkra. Ettől az eszmétől és hűséggel történetünk iránt eltelve, minden erőnkkel azon voltunk, hogy a béke ügyét szolgáljuk. Vezető férfaink egész politikája e cél felé volt beállítva és a béke szelleme hatotta át munkásságukat. Még sok teljesíteni valónk van e téren, de megvan hozzá a legjobb akaratunk és el vagyunk tökéltre a cél elérésére. Fiatal köztársaságunk e föladat megvalósulása körül számít az önk országai szives támogatására és közreműködésére.
 A beszédet tüntető tetszéssel fogadta a diplomáciai kar, amelynek tagjaival Masaryk elnök a fogadás hivatalos részének befejezése után sokáig barátságosan elbeszélgetett.

— **Junius 20-án ül össze Genfben a tengeri leszerelési konferencia.** Genfből jelentik: Amerika berni követe közölte a Népszövetség titkárságával, hogy junius 20-án ül össze Genfben a tengeri leszerelési konferencia, amelyet Coolidge hívott össze.

— **Revolvert rántott a pincérre, mert nem tartotta fenn a törzsasztalt.** Budapestről jelentik: Vasárnap éjjel az Oktogontéren levő Abbázia-kávéházban parázs botrány játszódott le. Dr. Hallenberg Árpád budapesti ügyvéd heves vitába elegyedett a kávéház Pasics Sándor nevű főpincérével, mert nem tartotta fenn törzsasztalt. Az ügyvéd a vita hevében kirántotta zsebéből revolverét és ráfogta a főpincérre, majd amikor Pasics az uccára menekült, az ügyvéd kezében a revolverrel utána iramodott. A botránynak a szolgálatos rendőrfogalmazó vetett véget, aki az eljárást megindította.

— **Junius negyedikéig felül kell illekezni a lakbérszerződéseket.** Az új bélyeg-törvény 14. cikkének 19. §-a előírja, hogy úgy a bérleti, mint az albérleti szerződések, akár írásbeliek, akár szóbeliek, a bérleti összeg után számítandó egy százalékos jogilleték alá esnek. Ugyanezen jogilleték alá esnek a lejárt és kifejezetten, vagy hallgatlagosan meghosszabbított bérleti szerződések még abban az esetben is, ha a meghosszabbítás valamely törvény hatályánál fogva történt, miután az ilyen meghosszabbítások új bérleti szerződéseknek minősülnek, amelyek után az egyszázalékos jogilletéket le kell róni. A bélyeg-törvény a szerződő felek tetszésére bizza, hogy a jogilletéket, amennyiben 1000 lejnél kisebb összeget tesz ki, bélyegjegyekben, vagy készpénzben róják le, kötelezően előírja azonban, hogy az ily szerződéseket lerovási záradékolással leendő ellátás végett be kell mutatni, mert amennyiben a lerovási záradék hiányozna róluk, még ha a kellő bélyeggel el is volnának látva, bélyegteleneknek tekintik őket és a szerződőket a megrövidített illeték háromszorosával büntetik. A bemutatási határidő a meghosszabbítás keltétől számított 30 nap, a lakbérleti törvény hatálya alá eső meghosszabbítás tehát (1927 május 6-tól számítva) a bemutatási határidő utolsó napja 1927 június 4-ike. Az új bélyeg-törvény megengedi, hogy az ily szerződések záradékolás céljából való bemutatása csak az egyik fél aláírásával is megtörténhessék, vagyis az egyoldalú bemutatásnak is helye van, amit egy írásban foglalt nyilatkozat alakjában lehet megtenni.

— **Mária királyné és Ileana hercegnő látogatása az üdülő királynál.** Bukarestből jelentik: A „Viitorul” közli, hogy junius 5-én, vasárnap Scrobisteában orvosi konzultáció lesz Hartmann professzorral, aki a királyt a múlt évben megoperálta és a király kezelőorvosával. Az uralkodó igen jól érzi magát és a scrobisteai pihenés és üdülés nagyon használ állapotának. Mária királyné és Ileana hercegnő Jasiból jövet ma autómobilon Scrobisteába utaztak.

— **Egy csendőrkapitány agyonlőtte a silistrai megyei prefektust.** Silistrából jelentik: Tegnap délután abban a pillanatban, amikor a nemzetközi autótúra verseny résztvevői Silistra városán áthaladtak, Ghibanescu megyei prefektust hátulról lelőtte Popescu kapitány, ugyanaz a csendőrtiszt, aki az elmúlt évben Sguricában inzultálta Pan Halippa képviselőt. A prefektus állapota rendkívül súlyos és még tegnap este Bukarestbe szállították. A merénylet a rendőrség nehezen mentette meg a tömeg dühétől. A merénylet oka bosszu, mert Ghibanescu, aki nem volt megelégedve a kapitány viselkedésével, interveniált a hatóságoknál és panaszára Popescut át is helyezték Tulceába. Popescu most onnan utazott Silistrába, hogy tettét végrehajtsa.

Allatorvosok!

Megjelent a dr. Uebele Handlexicon der tierärztlichen Praxis. 2 kötet ára 2100 lej. Utánvételes szállítás vidékre. Lepage-nál, Kolozsvár.

Hölgyek és urak! Dacára a nagy vámemelésnek,
Barabás & Co
 G. Regele Ferdinand 31. (volt Szigethy hentesüzlet) harisnyákat és mindennemű rövidárut régi árban árusít.
 Női pamutharisnya ..... L. 29-től feljebb
 Női flohrharisnya ..... L. 63-tól
 Férfi pamutharisnya ..... L. 19-től
 Férfi flohrharisnya ..... L. 65-től
 Gyermekeharisnya ..... L. 18-tól
 Állandóan nagy raktár D. M. C. árukból! Angro és Endotall osztály!

Üzletkönyvek
 hitelesítve BOROS papirkereskedésben

Ujgajnak esti cseh

esteti követét Bethkapott más diplomata titkára értesítve több tagja is ne. A lap szerint vezdi a kormányt,

Prágai

Kinsky igazgató, teste a felismeréssel. Azonnal kizszenésében szenvedett Reménytelen álombokaresti katonai

én a kora délutáni zetetése mellett biktatásztrófa okát hogy a motor épokának nem tud-

Ényeket

ésülésünk szerint mlálás adatai szekt. A városházán k tartják, mert ár lakosságának ezret.

ajdonitják be a ilonösen a periggal töltötték ki osége elhatározta, zámlálási ivatek kontrollt fognak fölött. A város hogy a belügyálni a beküldött

s 1-én:
 ma utoljára
 CEP
 film

Asztaláról soha ne hiányozzon a valódi „Familia” kenyér

Haller István kőbe akarja vésetni a numerusz klauzuszit

Az egységspáriról azonban dezavualták Hallert. A zalaegerszegi pótválasztás izgalmai

(Budapest, május 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Páratlanul izgalmas érdeklődés előzte meg a zalaegerszegi pótválasztást, amelynek során Farkas Tibor pártonkívüli volt a kormány által támogatott báró Uray István ellenjelöltje. A hivatalos jelölt érdekében maga Bethlen István korteskedett, azonkívül Vass József miniszter, vasárnap pedig gróf Haller István tartott propagandabeszédet a kerület községekben. Ezek során Zalaövön községekben Haller többek között a következőket mondotta:

— Azokat a törvényeket, amelyeket mi csináltunk akkor, amikor én uralkodtam, kőbe vésetnek tartom és örökletűek, senkit ne tévesszen meg tehát az, amikor egyesek arról beszélnek, hogy ezek a kőbevésetendő törvények majd meg fognak szűnni.

Haller ezután azokról az „ártalmas férgesről” beszélt, amelyek a magyar embert kiforgatják a vagyonából és amelyek ellen küzd a keresztény irányzat.

Beszédének ennél a résznél a liberális ér-

zelmű választók körében nagy nyugtalanság támadt, mert Haller — amint ezt később egy magánbeszélgetésben megerősítette — nem csinált titkot abból, hogy a numerusz klauzuszot tartja kőbe vésetendőnek.

Haller ezután beszédét így próbálta folytatni: — Most pedig rátérek a legégetőbb kérdésre, a zsidókérdésre.

Ekkor a gyűlésen jelenlevők helyeslése mellett a vármegyei főjegyző idegesen közbeszólt:

— Kérem, ne tessék ezt feszegetni...

A főjegyző értesítésére Gyömrey György főispán azonnal érintkezésbe lépett a Zalaegerszegen levő kormánypárti képviselőkkel, akik közül többen kimentek a talvakban támadt izgalom lecsendesítésére. Zalaövön felkeresték Bender Adolf rabbit, akit arról igyekeztek meggyőzni, hogy nem azonosítja magát Haller álláspontjával.

A választás eredményét szerdán reggel hirdetik ki.

— **A Palesztinahivatal közleményei.** A Serviciul Maritim Roman június hó 9-ével ismét felveszi a hajóforgalmat Konstanca és Palesztina között. A „Durostor” nevű hajó menetrendje a következő: Konstanca-ból indul június 9-én, Jaffába érkezik 15-én, Haifába 17-én és ismét befut Konstanca-ba június 23-án. A következő hónapokban a „Durostor” július 9. augusztus 4. és szeptember 1-én indul Konstanca-ból. A hajójegy árai Konstanca-Jaffa: II. osztály 9000, III. osztály 3000 lei. A II. osztályu jegyárakban az ellátás is befoglaltatik, 4—10 év közötti gyerekek a hajójegy árának felét fizetik. Oda- és visszautazásnál a II. osztályu jegy árából 25% kedvezményt ad a társaság. Az oda- és visszautazásra váltott jegyek a kiállítás napjától számított 90 napig érvényesek. Azok az utasok, akik Haifában akarnak kikötni, tartoznak az ellátás különbözetét tarifa szerint megfizetni. Egyéb felvilágosításokat az érdeklődőknek a Palesztinahivatal nyújt.

— **Egy szegény özvegyasszonynak,** aki kenyérkeresőjét elvesztette, egy varrógépre van szüksége, hogy el tudja tartani családját. Felkéri a nemesszivű embereket, hogy a varrógép megvásárlásához adományaikkal mentsenek meg egy valaha jobb sorsot látott családot az éhenhalástól. Adományokat az Uj Kelet szerkesztősége továbbítja és a varrógép megvásárlását ellenőrzi. Ujabb adományok: Antal Jakab Erzsébetváros 100 lej, Stern Testvérek Szilágyosmlyó 100 lej.

* **Bikszád gyógyfürdő nyitva június hó 1-től.** Ivókúra, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hidegvíz-gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szakintézetek által javalva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönben hólyag-, vese- és epe-bajoknál, valamint a sárgaság, kerek gyomorfekély eseteiben. — Szobák még előjegyezhetők. — Állandó fürdőorvos. Mérsékelt áru diétás konyha. — Vasut, posta, telefon helyben. — Felvilágosítást készséggel nyújt a Fürdőigazgatóság, Baia-Bicsad (Bikszád gyógyfürdő) Jud. Satmar.

— **Fej-, váll- és ágyékfájdalmaknál,** idegfájásoknál, csipőszaggatásnál és zsabánál természetes „Ferenc József” keserűvíz rendkívül hasznos háziszser, melyből kora reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát jól kiöblítjük. Egyetemi klinikákon szerzett tapasztalok tanúsítják, hogy a valódi Ferenc József víz kitűnő gyomor- és béltisztító szer, melynek hatása gyors és biztos. Kapható gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Halálozás.** Krémer Bernát kissármási terménykereskedő, félévi súlyos betegség után 55 éves korában május 29-én meghalt. Temetése hétfőn folyt le osztatlan részvét mellett. Az elhunytban Teszler Henrik, a Kadima-nyomda társbérője apósát gyászolja.

— **Jégeső és árvíz Buhusiban.** Bukarestből jelentik: Tegnap este jégesővel kísért felhőszakadás zúdult Buhusi városára. Sok ház teljesen víz alá került. A kár rendkívül nagy.

— **Meghalt Ferenczy Zoltán.** Budapestről jelentik: Ferenczy Zoltán, a Magyar Tudományos Akadémia főkönyvtárosa, a Petőfi-társaság alelnöke, az Akadémia tagja, tegnap éjszaka 70 éves korában meghalt.

3 pesti kottasláger:
1. Hallod-e? Tango. 2. Olga, édes Olga Charleston. 3. Mért kerülsz el engem? Tango. Ezek most legnépszerűbbek. **Parabja 48 lei.** Kapható MORALETZ-nél és minden könyvkereskedésben. 2

Zsák és ponyva
eladás és kölcsönzés.
Kárpitos kellékek, zsinegek, kertiernyők, szalmazsákok
Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Fényképészek, amatőrök
fényképezési cikkek **Bernát** papirosáruházát legelőszobában a **Bernát** ban szerezhetik be. Cluj, (Kolozsvár) Főter 29.) **Kérjen árjegyzéket.** A világhírű Imperial lemezek gyári lerakata

Alapított 1874.
Reich B. Károly Fiai
Kötél- és kendergyárosok
Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilott és gerebenezett kender
Gazdasági kötélárak
Géphajtó kötelek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák
stb.

SPORT

Haggibbor—KMSC. Csütörtökön, Hősök tünepén a Haggibbor a Vasasok és Husosok fuziójából megszületett KMSC ellen fog játszani a városi sporttelepen. A KMSC jelentékeny játékerőt reprezentál a két egyesület összeolvastása folytán, míg a Haggibbor együttesének kiváló alkalma nyílik, hogy a vasárnapi meccs eredményének irrealitását bizonyítsa. A mérkőzés előtt az Universitatea és a KAC bonyolítanak le egymással barátságos mérkőzést.

Kolozsvár válogatott csapata elindult Bukarestbe. Kolozsvár reprezentatívjei ma reggel a gyorsvonattal elindultak Bukarestbe, ahol csütörtökön a főváros legjobbjaival mérkőz össze erejüket. Innen Csernovitzba utazik a válogatott csapat, ahol vasárnap fog vendégszerepelti Bukovina fővárosának válogatott csapata ellen. Seliceanu szövetségi kapitány a következő játékosokat jelölte ki a turára: Rosenfeld, Lázár—Chifor, Krieshofer—Klein, Hatiegan dr., Ghilezan dr., Giurgiu II.—Huniade, Istvánffy, Fahn, Rakitovszky, Cipcegan, Bonciocat Nicolae dr., Giurgiu I. A designált játékosok egy-kettő kivételével, — akiknek beállításuk érthetetlennek látszik — nagyjában megfelel a várakozásnak és hinni szeretnénk, hogy ugy Bukaresttel, mint Csernovitzal szemben sikerüljön fog a kolozsvári csapatnak veretlenségét megőrizni.

Jön a kassai AC. A bajnoki szezon befejeztével hatalmas lendülettel indul meg a sportélet Kolozsváron. Az attrakciók egymást követik, a kolozsvári egyesületek több külföldi klubbal állanak tárgyalásban és közeljövőben a budapesti III. ker., a Sabaria és esetleg a Ferencváros vendégszereplésére számíthatunk. Vasárnap a nemzetközi relációkban is tekintélyes erőt reprezentáló kassai AC lesz a kolozsvári csapatok vendége. Vasárnap a komplett összeállításban szereplő Haggibbor, hétfőn pedig a KAC lesz a Kolozsváron első ízben szereplő kassaiak ellenfele.

Külföldi sportesemények

Zürich. Ausztria—Svájc 4:1 (2:0). A párisi olimpiádon második helyen végző svájciakat tudvalevően 7:1 arányban győzte le az elmúlt év őszen az osztrák csapat. A revánst saját otthonában is elvesztette Helvetia csapata.

A magyar futballbajnokság végleges állása:

	ját zott	győzött	előnytelen	vesztett	gólt	kapott	pontszáma
1. Ferencváros	18	13	4	1	51	18	30
2. Ujpest	18	10	3	5	33	20	23
3. Hungária	18	8	3	7	30	24	19
4. Sabaria	18	8	3	7	30	33	19
5. III. ker. TVAC	18	8	2	8	35	39	18
6. Vasas	18	7	4	7	27	32	18
7. Bástya	18	6	4	8	26	27	16
8. Nemzeti	18	5	4	9	34	38	14
9. Kispest	18	3	7	8	24	37	13
10. Budai 33-as	18	3	4	11	25	47	10

Devecseri Anci győzött az ifjusági bajnokságban is. Tegnap délután nyertek végül befejezést a Kolozsvár-kerületi teniszbajnokság küzdelmei. A női egyes ifjuságit — amint az előrelátható volt — Devecseri Anci, a Haggibbor talentumos versenyzője, az ezévi női bajnok biztosan nyerte meg Farkas Olga előtt. A II. osztályban Adam U. győzött a bámulatos fejlődést mutató és igen szépen szereplő Kovács Györggyel (Haggibbor) szemben. Számszerű eredmények a következők:

Női egyes ifj. Bajnok Devecseri Anci Haggibbor. 2. Farkas Olga. Döntő 4:6, 6:2, 6:0. Devecseri Anci a döntő szettekben győnyörű formát kijátszva, abszolút fölényrel győzött.

Férfi egyes ifj. Bajnok Réti MSE. 2. Adam U. Döntő 6:0, 6:3.

Vegyes páros. Veressné KAC—Réti MSE—Giurgiuizné—Sarab U.

Férfi egyes II. o. Bajnok Adam U. 2. Kovács György Haggibbor. Döntő 6:3, 6:4.

Olesón szépen, gyorsan, vegyileg fest tisztít Cink Cluj

Kö

Birságo és nag

(Cluj-Kolozsvár dósítójától.) Tudva luxusadótvény páusáléban fizeti amelyről nem kell gisztereket vezetni nitorul Oficial 110421 sz. pén mondja, hogy iparosok tekinthet féle motorikus géban legfeljebb Azok a termelők, tegóriába, nagyter a forgalmi adó regisztrert kell ve A speciálregis lenőrzésére a kol hivta az összes tokat, hogy

május 15-ig taluk előállító a vámtarifa A határidő le

Berlescu mi sági állami bár Berlescu ipar- B. A. Popovici ügyi vezérigazgató javak értékesítése Carlova kabinet este a bánati indul. Az insp tartani, célja vált investálás is tanulmányozha

Nyugdíj ut Bukarestből jelen tegnap körendel ügyigazgatóságok hogy június else nem kell bérjő elsejétől globális díjak után fizet

Import-expo és Iparkamara cégektől kapott csolatot óhajtana Stelia Brothers ágyakat exportál Longangstraede magvakat és cu E. Ohlsens Enk virágmagvakat e Alfred Müller, Zmania“ Otterste

Egyesült Köz

felzálogbank

Devizák

Zürich	....
Newyork	..
London	....
Páris	.....
Milano	....
Prága	.....
Budapest	..
Belgrád	..
Bukarest	..
Varsó	.....
Bécs	.....
Berlin	....

Száz lej árt

Közgazdaság

Bírságolások özöne fenyegeti a gyárakat és nagytermelőket a forgalmi adótörvény elleni kihágás miatt

Május 31-én járt le a termelvények bejelentési határideje

(Cluj-Kolozsvár, május 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tudvalevő, hogy az új forgalmi és luxusadótörvény értelmében a kistermelők évi pauszálában fizetik ezentul a forgalmi adót, amelyről nem kell többé az eddig szokásos regisztráltakat vezetni. Ezzel kapcsolatban a „Monitorul Oficial” 93-ik számában megjelent 110421 sz. pénzügyminiszteri rendelet kimondja, hogy kistermelőknek csak azok az iparosok tekinthetők, akik üzemiükben semmi-féle motorikus gépet nem használnak és általában legfeljebb 10 munkást foglalkoztatnak. Azok a termelők, akik nem esnek ebbe a kategóriába, nagytermelőnek tekintendők, akiknek a forgalmi adó kirovása szempontjából külön regisztrált kell vezetniük.

A speciálregisztráció pontos vezetésének ellenőrzésére a kolozsvári pénzügyigazgatóság felhívta az összes nagytermelőket és gyárvállalatokat, hogy

május 15-ig jelentsék be, hogy az általuk előállított, illetve termelt cikkek a vámtarifá mély tetelei alá tartoznak.

A határidő lejártakor azonban a pénzügy-

igazgatóság azt tapasztalta, hogy az érdekeltek csak elenyésző töredéke tett eleget a jelentkezési kötelezettségnek. De mert ez a mulasztás a közönség tájékozatlanságának is betudható volt, a jelentkezési határidőt május 31-ig meghosszabbította.

A második terminus tehát kedden járt le és a pénzügyigazgatóság most is azt volt kénytelen megállapítani, hogy a nagytermelőknél óriási többsége most sem jelentkezett.

A mulasztók nagyrésze egyedül álló iparos, vagy aki legfeljebb egy-két munkást foglalkoztat és így magát kistermelőnek vallja, csak hogy üzemiükben motorikus erőt használ,

vagyis a miniszteri rendelet értelmében nagytermelőnek számít. De tekintélyes számmal vannak a nem jelentkezettek között nagy iparvállalatok is, amelyek ismeretlen okokból mulasztották el az évről-évre kötelezettségük teljesítését. A pénzügyigazgatóság elhatározta, hogy a mulasztók ellen a törvény szankcióit fogja alkalmazni, amelyek igen súlyos bírságokat írnak elő minden kihágás esetére.

Berlescu miniszter meglátogatja a bányásági állami bányákat. Bukarestből jelentik: Berlescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter B. A. Popovici vezérigazgató, Damaschin bányaügyi vezérigazgató, Buruiana mérnök, az állami javak értékesítésének vezérigazgatója, valamint Carlova kabinetfőnök társaságában szombaton este a bányai állami bányák megtekintésére indul. Az inspekciós körút 6-7 napig fog tartani, célja pedig az, hogy a szükségessé vált investálásokat a miniszter a helyszínen is tanulmányozhassa.

Nyugdíj után nem kell adót fizetni. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium tegnapi körrendeletet küldött az összes pénzügyigazgatóságoknak, amelyben közli velük, hogy június elsejétől a nyugdíjilletmények után nem kell bérjövédelmi adót fizetni. Október elsejétől globális adót sem kell majd a nyugdíjak után fizetni.

Import-export. A bukaresti Kereskedelmi és Iparkamara újabbán a következő külföldi cégektől kapott megkeresést, hogy üzleti kapcsolatot óhajtának létesíteni a romániai piacon: Stella Brothers S. A. Pirén (Görögország), vasgályákat exportál. — Hjalma Hartmann & Co., Longangsstraede 20, Koppenhagen, veteménymagvakat és cukorrépa magot exportál. — J. E. Ohlsens Enke, Koppenhagen, vetemény- és virágmagvakat exportál, képviselőket keres. — Alfred Müller, Zittau, 1. Sa. Plantage „Germania” Ottersteg, almaimportőr. — Juan B-ta

Blancafort, La Garriga (Barcelona) automatázongorákhoz használt Victoria-perforált hengerek keres képviselőket. — Rodolphe Filipucci, 2. Rue Enripide, Athènes, pamutszöveteket exportál. — Rosa & Co. Isales, San Juan, P. R. Espana, babimportőrök. — H. Koetz Mikolow (Schlesien), gőzgépeket és kazánokat exportál. — Kastak & Co. Hille, Pilsen, Kramarovy sady 23, lábtörölköt, kókuszszőnyegeket és gyapottörölköngyöt exportál. — Fructuoso Diaz 4. Arias, Malaga, Espana, Luis de Velazquez 5. vasuti talpfát importál. — Maurice Masson, Dijon, France, 10. Rue Faidherbe, mustármagot importál. — J. Sissle Berlin, O. 27. Alexanderstrasse 20 a. burgonyaimportőr.

Csütörtökön indulnak meg újra a román-olasz tárgyalások. Bukarestből jelentik Popescu Cézár vezérigazgató tegnapi este Rómába, utazott, ahol csütörtökön újból megkezdődnek a román-olasz kereskedelmi tárgyalások. Popescu reméli, hogy sikerül végleges megállapodásra jutnia és nem lesz szükség Manoilescu utazására.

Államkötvényekkel fizet a kincstár az ACSEV megváltásáért. Tudósítónk jelenti: A napokban zajlott le az ACSEV utolsó közgyűlése Aradon, amelynek scrán Koromzay Frigyes vezérigazgató előterjesztette az állammal kötött megállapodást. A kincstár az ACSEV teljes vasuti berendezését megvásárolta és ezért részvényenként 1,8 angol font értékű államkötvényt ad megváltási díj. Ezek 5, 10, 20,

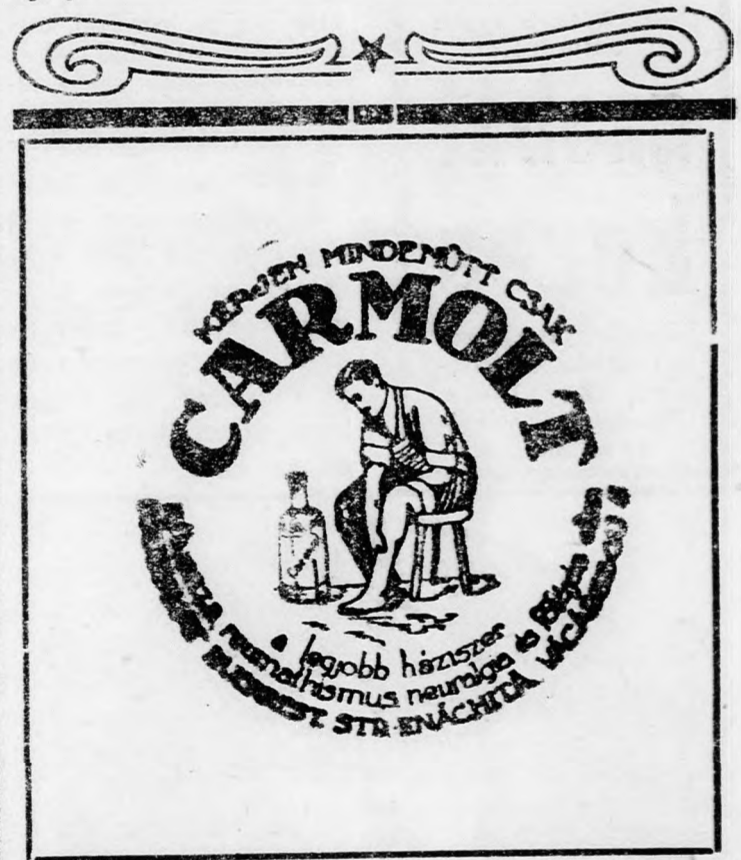
50 és 100 font névértékű, 5 százalékos kamatozású címletekből állanak. A régi részvényeket bevonják és a részvényenkénti 1,8 fontnyi megváltási összegre lebélyezik. Az ACSEV részvénytársaság egyébként cégét Arad-Brád Ipari R.-T.-ra változtatta.

Julius elsején értéküket veszítik a régi 500 lejesek. A Banca Nationala ezuton is közli, hogy július elseje a legutolsó terminus a régi 500 lejes bankjegyek beváltására. Julius elseje után ezek a bankjegyek teljesen elvesztik az értéküket.

Manoilescu miniszter is szükségesnek tartja az állami szerződések revízióját. Bukarestből jelentik: Manoilescu pénzügyminiszter vasárnap este előadást tartott a „Progressul Silvic”-társaságban a faipar nemzetgazdasági fontosságáról. Előadásában a miniszter megállapította, hogy a kitermelésre adott erdősegekből az államnak sokkal kevesebb haszna van, mint amennyi a kitermelők reális nyereségéből megilletné. A tulságosan nagy különbözet nivellálása érdekében a miniszter hangsúlyozottan szükségesnek tartja az ugynevezett impreviziós törvény megalkotását. Ezután az általános gazdasági helyzetről beszélt Manoilescu miniszter és kijelentette, hogy elérkezett az idő, amikor az ország összes természeti kincseit értékesíteni kell, mert ezáltal nemcsak a termelés fejlődésének akadályait lehet elhárítani, hanem meg lehet majd szabadítani az adózót is a háború következményeképpen ránehezedő nagy adóterhek elől.

Cséplési engedélyek kiadásáért nem szabad illetéket szedni. A belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében ezentul a cséplési engedélyek kiadásáért sem a főszolgabiroknak, sem a községi elöljáróságoknak nem szabad semmi címen illetéket szedniük.

Uj igazgató a Hunyad megyei Első Takarékpénztár élén. Tudósítónk jelenti: A hátszegi piac, egyuttal a vármegye legrégebbi pénzintézete, a Hunyad megyei Első Takarékpénztár Rt. ügyvezető igazgatójának nevezte ki Baciu János városi tanácsost és földbirtokost. Szakkörökben a kinevezést kedvezően fogadták, mert az új igazgató nemcsak sok évi bankpraxissal rendelkezik, hanem magas anyagi garanciát is nyújt.

UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYA
Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Könyvek,

amiket mindenkinek olvasni kell:

- Hatvany Lajos: Urak és Emberek I-II. 510
- Maxim Gorkij: Az Artomonovok 280
- Kosztolányi Dezső: Édes Anna 250
- St. Zweig: Amok 250
- Zsolt Béla: Házassággal végződik 320
- Nagy Endre: Lukits Milos kalandjai 160

Tőzsde

A piac, bár üzletlen volt, az esti órákban megszilárdult.

Egyesült Közgazdasági és Ipari Bank Rt. jelentése	Valutapiac 1927 május 31 (Rador)									
	Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
nyitás			zárlat							
Zürich	3225-3235	—	—	490 ¹ / ₂	3230	11031	13667	64962		
Newyork	167 ¹ / ₂ -168	51975	51975	2553	168	57340	71040	3376 ¹ / ₂		
London	817-818	252462	252475	12402	815	2785 ¹ / ₂	3450 ³ / ₄	16405		
Páris	658-660	2036	2035 ³ / ₄	—	657	2247 ¹ / ₂	2783 ¹ / ₂	13215		
Milano	925-928	2852 ¹ / ₂	2861 ¹ / ₄	14060	920	3155	3915	168 ¹ / ₈		
Prága	498-500	1540	1540	—	497	1698 ¹ / ₄	210425	—		
Budapest	2930-2940	9060	9065	—	2935	—	12380	590		
Belgrád	—	91350	913 ¹ / ₂	—	295	1008	1249 ¹ / ₄	5948		
Bukarest	—	315	315	1530	—	345	428 ¹ / ₂	2037		
Varsó	—	5810	5810	—	18 ¹ / ₂	6410	7936	378		
Bécs	2360-2370	731750	731750	—	2350	8070	—	47587		
Berlin	3980-3990	12315	12315	—	3975	13590	16826	800		

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 315, Páris 1530, Budapest 345, Bécs 42925, Prága 20375.

törtökön, Hősök és Husosok ellen fog játékos KMSC jelentést egyület összegibbor együtt, hogy a vásárlásait bebiztonsítata és a barátságos

apata elindult reprezentívjei ma tak Bukarestbe, jobbjaival mérkővitzba utazik a ap fog vendégának válogatott ségi kapitány a ki a turára: Rorieshofer—Klein, iurgiu II.—Huvovszky, Cipeigan, I. A deignált, — akiknek be — nagyjában hinni szeretnők, ernovitzcal szemcsapatnak veret-

oki szezon befendul meg a sportok egymást kövebb külföldi klubszeljövőben a bulleg a Fererováros ank. Vasánnap a tekintélyes erőt kolozsvári csapalett összeállításn pedig a KAC szereplő kassaiak

nyének 1 (2:0). A páen végző svájciapan gyozte le az apat. A revánst Helvetia teamja.

ság végleges

vesztet	adott	kapott	pontszám
1	51	18	30
5	33	20	23
7	30	24	19
7	30	33	19
8	35	39	18
7	27	32	18
8	26	27	16
9	34	38	14
8	24	37	13
11	25	47	10

az ifjusági baján nyertek végül tenniszbajnokság — amint az előre a Haggibbor ta- női bajnok biztosan A II. osztályban fejlődést mutató és örggyel (Haggibbor) a következők:

veceseri Anci Hag- 4:6, 6:2, 6:0. ben gyönyörű for- l győzött.

éti MSE. 2. Adam

KAC—Réti MSE—

Adam U. 2. Ko- 6:3, 6:4.

nk Cluj

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígis levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

ב"ה

החבורה הגדולה והנפלאה, ולקוט הגרשוני חלק שלישי על אגרות הש"ס נדפס כעת בקלוז' יע"א. מחירו 150 לעי הרוצה בו ישלה לו מעות קדימה 75 לעי ויקבל א"ה הספר, ואשר לא ישלה לא יקבל הספר, יען לא יודפס ממנו רק מעט עקסמפלאריים.

Gerson Stern Primrabi Luduş, Jud. Turda

Autóbusz-járat naponta. Indulás Borsáról Jacobenire 2:30 délután. Indulás Jacobeniből Borsára 8:30 reggel.

Fiatal, jó megjelenésű, románul és magyarul beszélő cipőkereskedő segéd azonnali belépésre keresztek Gál Béla dévai üzletébe. 2761

Megnyílt a kolozsi sés-fürdő! Allandó autóbusz közlekedés. Kolozsvárról a Széchenyi-térről indul reggel 8 1/2, délután 1 és 6 órákor, Kolozsról reggel 6, 11 és délután 4 órákor, vasárnap és ünnepnapokon minden órában. Május és júniusban kedvezményes szállodai árak.

Bejáró könyvelést vállalkoz. Megkereséseket „Contabil autorizat” jelígre a kiadóba kérek.

Szép mellékkereset kínálkozik, bárhol lakó jómodoru uraknak. Pályázat „Társaságbeli jelígre a kiadóba küldendő.

Hajhullás és hajkorpa ellen legjobb szer az „Egger-Petrol” Kapható minden gyógyszerárban és drogueriarban

Perfekt adminisztrator, könyvelő, nagy kereskedelmi és ipari praxissal, állást keres. Félnapos állást is vállal. „Pontosság, megbízhatóság” jelígre a kiadóba. 2764

Bejáró könyvelést, törvényes rendelkezéseknek megfelelően, jutányosan vállalkoz. *Perfekt könyvelő* kiadóban. 2764

Elsőrendű kóser házikoszt olcsón kapható — Krausznénál, Széchenyitér 15.

Mindenes szakácsnét azonnali belépésre keresek. — Cim a kiadóban.

Intelligens akvirálókat keres Erdélyben irodalmi vállalat. Irjon „Kultura” jelígre a kiadóba.

Kizárólag belvárosban, különbejáratu butorozott

szobát keres

lehetőleg fürdőszobahasználattalazonnalra vagy 15-ére. „Szerkesztő” jelígre a kiadóba

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

Üzletfelosztás miatt egy jókarban levő kétüléses autó igen jutányosan eladó. Értekezhetni dr. Sebestyén és dr. Fischer ügyvédek irodájában, Piata Unirii 20. sz. alatt.

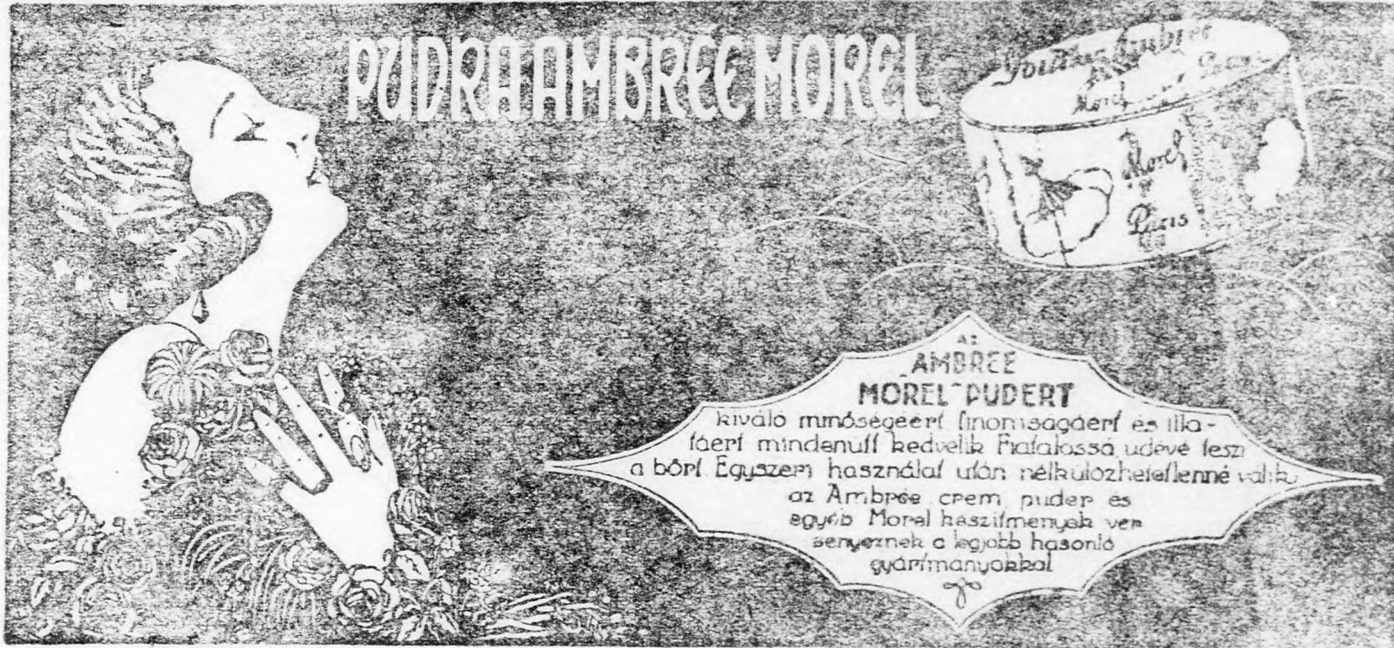

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT ÉS ÜDESEGÉT FOKOZNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A FELÜLMULHATATLAN PERLE DE PARIS JOCKEY CLUB FLEUR D'ELITE ETOILE DE FRANCE LADY EAU DE COLOGNE ÉS ILLATSZER HASZNÁLATA UTJÁN LEHET

Traktorképviselet

Világhírű Rumely Oil Pull Traktorok vezérképviselete a romániai ü. let lebonyolítja: ára oly, anyagi **képviseletet keres**, kik meglag és erkölcsleg kifogástalan összeköttetésekkel és agilitással ezen legelső helyen álló traktorok terjesztését kiterjedt mérvben garantálják. — írásbeli ajánlatokat kér ezen traktorok vezérképviselete:

Mezőgazdasági és Ipari Gépkereskedelmi Részvénytársaság Budapest, V., Balaton-utca 12.

AMBREE MOREL PUDERT
Riváló minőségű krémporcelán és illóanyagokból készült. Mindennapi használatra alkalmas. A bőrt egyszerű használat után nélkülözhetetlenül varázsolja az Ambree krém pudert és egyéb Morel használatok után senki sem fogja elhárítani a legjobb hasonlóságát.

Szovata fürdőn a múlt évben megnyílt s kitérően bevált **uri panzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már **június havában megnyílik.**

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.

Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főrabbiné, Dicsosmartin (Dicsősztmárton)

10 válogatott könyv

Gyönyörű regények, szindarabok, értékes tanulmányok, Palesztina, Egyiptom részletes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

- Az olcsó könyvesportba tartoznak:
- Szabó Imre: Zsidó Almanachja (1927)
- Ignotus: Olvasásközben, tanulmányok
- Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
- Kassák Lajos: Misilló királysága, regény
- Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szexuális élelművészetben
- Blicher Clausen: Heine Iriga, regény
- Tábori Róbert: A nagy szerelmes férfi
- Schopenhauer: A szellem metafizikája
- Zoltán Sándor: Örvény, dráma
- Ben Ami: Palesztina-Egyiptom utmutató.

A szenzációs könyvsorozat a a — portóköltségen kívül — **százhusz lej.** Megrendelhető levelezőlap útján az Uj Kelet könyvsorozatában (Cluj, Strada Baron L. Lop 10.) Kolozsvári olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre házhöz küldjük.

Róth

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnék a legújabb divatu cipő-különléges-ségek

KERJEN MINDENÜTT „PIERRE” BOROTVAPENGET TISZTA SVEDACÉLBŐL KÉSZÜL EZÜST OTVÓZESSÉL

LA LAME DE LUXE

PIERRE

LEGJOBB * LEGOLCSÓBB A VILAGMARKAK KÖZÖTT VEZET

Fájós, beteg láboknak

PODOL

lábápoló s lábizzadás elleni krém valóságos áldás. Hatása bámulatos, kezelése egyszerű. Az egyetlen lábápoló, mely mindenféle lábántalmat azonnal és tökéletesen megszüntet. Csodás hatását ezer köszönőlevél igazolja, mert nincs az a láb fájdás, legyen az izzadással járó, vagy égető érzés, puffadtság, láb dagadása, hogy az egy kura betartása után meg ne szűnjön. **Hatásának titka**, egyuttal óriási előnye **zsiros tartalma**, melynél fogva hatása állandó, nem igényel mindennapos kezelést. Kenje be csak egyszer lábát **Csanda-féle Podollal** s lábizzadása azonnal megszünt, lába visszanyeri rendes puhaságát, üde, friss lesz, járhat, dolgozhat, sportolhat vele, nem érzi, hogy cipő van a lábán, tyukszemképződésnek elejét veszi, megvédi a megfagyástól és a dagadástól. **Ne kísérletezzen különféle szerekkel**, a Podol minden lábántalmat biztosan megszüntet. Egy doboz ára 35— lej, utasítás mellékelve. — Kapható minden gyógyszerárban, drogueriarban. Készíti **Csanda Gyógyszertár, Oradea**. Postai szétküldés, 3 doboz rendelésnél bérmentve. — Utánzatoktól óvakodjunk

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Cluj-Kolozsvár, St. Baro L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Es. N. Sz. — — — 2-2
Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 51
Bukarestben is 51

1927 június 2 Csüt

Három an

A két kínai tábor Ju-Sziang megszűnt mással, az angol zsofognak a hankai csapatok közös erővel. A brit világbirovezze az ellenállást nyegető kínai csapatok csaknem teljesen Peking helyzete, háalmái öbölből és egyiptomi vizekre e Anglia, amely v kizárólag annak kös minden irányában, kontinensen gyarmakerített a lába alá, küzd, hogy féken t borgó indulatokat, matokon, dominium teken a faji függetl dasági önállóság jeg

Kinában orosz b már a harc. Indiában gandára fenyegetőle hangulat, amely m képes kirobbanni e határozottabban így az angol imperializ nyek a Közkelelete lódnék meg.

Egyiptomban eg hogy a nacionalista megszereznie a par költségvetéséből a lamenti akció azon egyszerű költségvet kell ugyanis tisztel gol tábornokot, ak közötti megegyezés patok főparancsnok törvénynek szimbó tösege, mert a nac angol tábornok fiz ritette, nyíltan szá egyiptomi szerződé fusait/se nem mond nyíltan, magatartá nyílt fumigálását

A Sirdar Egyip mat képviseli, am exponense és ez m alapjában véve an len költségvetési t ki az egyiptomi v

A három angol mégis fenyegető nyeknek. Anglia, zött régi politikáj zásokon és kövz tül, igyekezett v getetlenséget, me jelent számára a Oroszországgal va állott külpolitikai gyors cselekedetre az egyiptomi korm tom szuverenitásá a Sirdar hatáskör

Egyelőre nem konfliktus hol fog tos, az angol vilá sulyosabb válságg és fennmaradása a megtudja-e tartan szen a legutolsó